

ЗБІРКА ВІДПОВІДЕЙ НА ЗАПИТАННЯ ЩОДО УДОСКОНАЛЕНОГО ПОРЯДКУ НАДАННЯ НАСЕЛЕННЮ ЖИТЛОВИХ СУБСИДІЙ

Київ, липень 2015 року

ЗМІСТ

Вступ	4	Запитання щодо врахування витрат домогосподарств при визначенні їх права на призначення субсидії	69
Запитання щодо процедури призначення та надання субсидій.	7	Запитання щодо визначення права на призначення субсидії в окремих конкретних випадках	71
Запитання щодо перерахунків призначених субсидій.	21		
Запитання щодо контролю правильності призначення та розрахунку субсидій, застосування штрафних санкцій.	23		
Запитання щодо соціальних норм і нормативів, платежів за житлово-комунальні послуги, переліку житлово-комунальних послуг, на які призначається субсидія.	27		
Запитання щодо визначення складу домогосподарства для призначення субсидії, а також щодо можливості призначення субсидії за наявності у складі домогосподарства зареєстрованих осіб, які не проживають	33		
Запитання щодо прийняття рішень комісіями	44		
Запитання щодо призначення субсидій на понаднормову площу житла	47		
Запитання щодо призначення субсидій орендарям	49		
Запитання щодо призначення субсидії у випадках, коли до складу домогосподарства входить особа, яка мобілізована на службу в АТО.	52		
Запитання щодо особливостей врахування доходів до сукупного доходу домогосподарства для призначення субсидії	55		

ВСТУП

Однією з ключових реформ, які здійснюються Урядом України у соціальній сфері, є реформування системи надання житлових субсидій, її вдосконалення, спрощення та підвищення ефективності.

Реформа системи субсидій сьогодні неможлива без злагодженої роботи місцевих органів влади, головну роль в якій мають відіграти місцеві органи соціального захисту населення. Забезпечити впровадження нових механізмів надання субсидій в умовах безпрецедентного зростання обсягів роботи та кількості звернень громадян за призначенням субсидій, якісну та прозору роботу дозволить високий рівень професіоналізму працівників органів соціального захисту населення, ґрунтовне розуміння ними порядку призначення та надання державної допомоги на оплату житлово-комунальних послуг.

На підтримку Міністерства соціальної політики в його роботі щодо реформування системи надання житлових субсидій Світовий банк разом з фондом ESMAP здійснюють ряд заходів, спрямованих на підвищення ефективності роботи та фахового рівня працівників органів соціального захисту населення, до компетенції яких належить реалізація завдань з надання громадянам державної підтримки в оплаті житлово-комунальних послуг.

Зокрема, протягом квітня – травня 2015 року було проведено регіональні навчальні семінари для спеціалістів місцевих органів соціального захисту населення з питань реалізації вдосконаленого порядку надання населенню житлових субсидій.

Пропозиції та запитання слухачів семінарів передані до Мінсоцполітики для опрацювання та подальшого вдосконалення програми житлових субсидій.

Ця збірка складена з відповідей на запитання працівників органів соціального захисту населення, отриманих під час проведення навчальних семінарів, з метою надання допомоги

в їх практичній роботі. Усі відповіді узгоджені з Департаментом державної соціальної допомоги Міністерства соціальної політики України. До збірки не включено запитання з проблем, врегулювання яких Мінсоцполітики планує найближчим часом шляхом внесення відповідних змін до нормативно-правових актів з питань надання населенню житлових субсидій.

Збірку підготовлено на замовлення Світового банку консультантом з питань соціального захисту населення Валентиною Войтенко.

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ І СКОРОЧЕНЬ, ЯКІ ВЖИВАЮТЬСЯ У ЗАПИТАННЯХ І ВІДПОВІДЯХ

- Декларація** – Декларація про доходи і витрати осіб, які звернулися за призначенням житлової субсидії (Додаток 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2015 р. № 106)
- Заява** – Заява про призначення житлової субсидії (Додаток 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2015 р. № 106)
- Комісія** – Комісія, утворена районними, районними у містах Києві і Севастополі Держадміністраціями та виконавчими органами міських і районних рад
- Положення** – Положення про порядок призначення та надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 1995 р. №848 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 22 вересня 1997 р. №1050)
- Субсидія, житлова субсидія** – субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива
- ОСББ** – об'єднання співвласників багатоквартирного будинку
- ЖКП** – житлово-комунальні послуги
- СГТП** – скраплений газ, тверде та рідке пічне побутове паливо
- ДФС** – Державна фіскальна служба України
- ВНЗ** – вищий навчальний заклад
- УПСЗН** – управління праці та соціального захисту населення
- ПТУ** – професійно-технічне училище
- УМВС** – Управління Міністерства внутрішніх справ України
- АТО** – антитерористична операція на сході України

ЗАПИТАННЯ ЩОДО ПРОЦЕДУРИ ПРИЗНАЧЕННЯ ТА НАДАННЯ СУБСИДІЙ

- ▶ Як призначити субсидії в травні з квітня?
- ▶ Громадянам, які звернуться у травні за призначенням субсидії з квітня, субсидія призначається з урахуванням змін, внесених постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2015 № 106 (майновий стан, доходи за календарний рік без податків тощо)?

Пунктом 14 Положення встановлено, що у разі затвердження нових тарифів і цін на житлово-комунальні послуги, скраплений газ, тверде та рідке пічне побутове паливо субсидії призначаються протягом трьох місяців з часу підвищення розміру платежів.

Ураховуючи зазначене, у зв'язку з підвищенням цін і тарифів на комунальні послуги, яке відбулося у квітні 2015 року, субсидії можуть призначатися протягом квітня – червня 2015 року. При цьому, якщо призначення субсидії здійснюється у травні-червні 2015 року, застосовується порядок, який набув чинності з 1 травня 2015 року (з урахуванням змін, внесених постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2015 № 106).

- ▶ Чи може бути призначена субсидія у випадку, коли заявник не дає згоди на обробку персональних даних (через релігійні переконання)?

Обробка персональних даних відповідно до ч. 5 ст. 6 Закону України «Про захист персональних даних» здійснюється за згодою суб'єкта персональних даних, а також без такої згоди у випадках, визначених законом.

При цьому, ч. 1 ст. 11 цього закону передбачає й інші підстави для обробки персональних даних (окрім згоди особи та вказівки закону), як-от:

3) укладення та виконання правочину, стороною якого є суб'єкт персональних даних або який укладено на користь суб'єкта

персональних даних чи для здійснення заходів, що передують укладенню правочину на вимогу суб'єкта персональних даних.

Для прийняття рішення про призначення житлової субсидії (тобто для укладення правочину на вимогу суб'єкта персональних даних) об'єктивно необхідно отримати та обробити персональні дані про заявника. При цьому, орган, що приймає таке рішення, відповідно до вищенаведеного п. 3 ч. 1 ст. 11 Закону не зобов'язаний запитувати у заявника згоди на таку обробку інформації – такий пункт у заяві є зайвим.

Оскільки у заяві про призначення житлової субсидії все ж передбачено можливість надати згоду чи відмовити у наданні згоди на обробку персональних даних, то заявник, відмовляючись від такої обробки, водночас унеможливує здійснення дій щодо призначення йому житлової субсидії.

Посилаючись на свої релігійні переконання, заявник може лише в окремих випадках впливати на обсяг даних, що підлягають обробці (так, особа може відмовитись від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків), однак він не може скасувати необхідність самої обробки як такої (в тому числі, при прийнятті рішення про призначення житлової субсидії).

На підставі роз'яснень Української Гельсінської спілки з прав людини <http://helsinki.org.ua/index.php?id=1395942722>

- ▶ **Звернення з травня. Доходи подані за 6 місяців, що передують місяцю звернення (по квітень включно). Чи можна на підставі цих доходів призначити субсидію з квітня?**

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Так, можна, при зверненні у травні – червні 2015 року.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. №475, за бажанням громадян субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг призначається на основі середньомісячного (за три місяці, що передують місяцю, з якого призначається субсидія) сукупного доходу осіб,

зазначених у пункті 7 Положення, після подання довідок про доходи таких осіб за зазначений період за формами, затвердженими Мінсоцполітики.

Розмір пенсійної виплати враховується за місяць, що передує місяцю, з якого призначається субсидія.

- ▶ **Якщо громадянину призначено субсидію з травня 2015 року на підставі доходів за попередній календарний рік, а протягом 2015 року в нього значно зменшилися доходи, чи може він звернутися з проханням переглянути розмір субсидії на підставі доходів за 6 останніх місяців? У такому разі робиться перерахунок в межах терміну дії чи призначення на новий термін (12 місяців)?**

Надання раніше призначеної субсидії може бути припинено за заявою уповноваженого власника (співвласника) житла, наймача житла у державному та громадському житловому фонді, члена житлово-будівельного кооперативу, власника (співвласника) житлового приміщення, на якого відкрито особовий рахунок, з місяця, що настає за місяцем її подання, якщо інше не обумовлено заявою.

На наступний термін субсидія може бути призначена за заявою такого громадянина на підставі доходів за 6 попередніх місяців (за три місяці, що передують місяцю, з якого призначається субсидія, – відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475).

- ▶ **У разі повідомлення отримувачем субсидії про зміну складу сім'ї в термін дії субсидії необхідно зробити призначення на новий термін чи перерахунок в межах терміну дії?**

У разі повідомлення особою, якій надається житлова субсидія, про зміни у складі зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб надання субсидії припиняється. Після цього необхідно розглянути можливість призначення субсидії на новий термін.

- ▶ Як зафіксувати у справі отримувача субсидії його повідомлення про зміну соціального статусу (виникнення інших джерел доходів) або здійснення покупки на суму більше 50 тис. грн.?

Пунктом 14 Положення встановлено, що громадянин, якому призначено субсидію, зобов'язаний протягом місяця поінформувати структурні підрозділи з питань соціального захисту населення про зміни у складі зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб (орендарі – про осіб, які фактично проживають), їх соціального статусу, зміни у переліку отримуваних житлово-комунальних послуг, умов їх надання, виконавців житлово-комунальних послуг, про купівлю товарів або оплату послуг, передбачених підпунктом 5 пункту 5 Положення, шляхом подання відповідних документів.

Зазначені документи долучаються до особової справи (це може бути копія пенсійного посвідчення, довідка центру зайнятості про взяття на облік, довідка ВНЗ про навчання тощо).

- ▶ Коли потрібно робити запити в ДФС – до призначення субсидії чи після?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Призначення субсидій на новий термін громадянам, які отримували субсидію в опалювальний період 2014–2015 років, здійснюється на підставі доходів за попередній календарний рік (2014), відомості про які надаються ДФС, Пенсійним фондом України, фондами соціального страхування, вищими навчальними закладами у порядку, визначеному пунктом 13 Положення, а також розмірів державної соціальної допомоги, що виплачуються структурними підрозділами з питань соціального захисту населення.

Призначення субсидій по нових заявах здійснюється на підставі задекларованих доходів. Після отримання від ДФС за запитом уточненої інформації про доходи здійснюється перерахунок таких субсидій (крім субсидії готівкою на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива).

З 21 липня 2015 року відповідно до нової форми декларації про доходи і витрати, що затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, громадяни при зверненні за субсидію не декларуватимуть суми отриманих доходів, а лише види та джерела доходів.

Крім того, відповідно до змін, внесених вищезазначеною постановою до п. 13 Положення, для призначення субсидії сукупний дохід обчислюється виходячи з нарахованих особам доходів без урахування податку з доходів фізичних осіб, відомості про які надаються структурним підрозділам з питань соціального захисту населення ДФС, Пенсійним фондом України, фондами соціального страхування, вищими навчальними закладами у порядку, визначеному пунктом 13 цього Положення, а також розмірів державної соціальної допомоги, що виплачується структурними підрозділами з питань соціального захисту населення (крім частини допомоги при народженні дитини, виплата якої здійснюється одноразово, частини допомоги при усиновленні дитини, виплата якої здійснюється одноразово, одноразової винагороди жінкам, яким присвоєно почесне звання України “Мати-героїня”).

- ▶ Чи перераховується субсидія, якщо задекларовано вид доходу, про який відсутні дані в ДФС?

В декларації громадяни можуть декларувати отримані ними доходи, які не відображаються в даних ДФС, наприклад, допомога родичів, дохід від продажу сільськогосподарської продукції на ринку тощо. Відсутність даних про ці доходи в ДФС не є підставою для перерахунку призначеної субсидії.

З 21 липня 2015 року відповідно до нової форми декларації про доходи і витрати, що затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, громадяни при зверненні за субсидію не декларуватимуть суми отриманих доходів, а лише види та джерела доходів.

Крім того, у разі зазначення у декларації інших отриманих доходів, інформація про які відсутня у ДФС, Пенсійному фонді України, фондах соціального страхування тощо і відповідно

до законодавства не може бути отримана за запитом структурного підрозділу з питань соціального захисту населення у порядку, встановленому Положенням, для призначення субсидії громадянами подаються довідки про доходи.

- ▶ Як громадянин має зафіксувати своє бажання про призначення субсидії на підставі доходу за 6 попередніх місяців? Які документи він має при цьому надати?
- ▶ Чи можна призначити субсидію особі, яка на момент звернення не працює, на підставі її доходів за 6 місяців (така особа не надає довідки про доходи)?
- ▶ З січня по листопад 2014 заявник працював, звільнився у грудні 2014. Звертається з проханням врахувати доходи за 6 останніх місяців, при цьому надає довідку з центру зайнятості про перебування на обліку з квітня 2015 року. Чи можливо обрахувати доходи для призначення субсидії за 6 місяців? Чи можливо (необхідно) підтвердити відсутність доходів у січні-березні 2015 копією трудової книжки? Іншими документами?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Для призначення субсидії на підставі доходів за 6 попередніх місяців заявник має в декларації вказати шестимісячний період, за який він подає доходи (наприклад, «за період з листопада 2014 р. по квітень 2015 р.»), та надати довідки про доходи за цей період.

Якщо особа із складу зареєстрованих не працює, не перебуває на обліку у службі зайнятості і не має інших доходів, в декларації має бути зазначено, що особа не працює (із зазначенням, з якого часу). Якщо доходи за 6 місяців не можуть бути підтверджені довідкою (наприклад, дохід від здачі в оренду земельного паю, або дохід фізичної особи-підприємця), при розрахунку субсидії враховується задекларована сума такого доходу.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р.

№475, за бажанням громадян субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг призначається на основі середньомісячного (за три місяці, що передують місяцю, з якого призначається субсидія) сукупного доходу осіб, зазначених у пункті 7 Положення, після подання довідок про доходи таких осіб за зазначений період за формами, затвердженими Мінсоцполітики.

Розмір пенсійної виплати враховується за місяць, що передує місяцю, з якого призначається субсидія.

- ▶ Субсидія на СГТП призначається на календарний рік. У наступному році така субсидія призначатиметься без звернень громадян?

На наступний період (наступний календарний рік) субсидія на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, так як і субсидія на оплату житлово-комунальних послуг, призначатиметься без звернень громадян.

Після закінчення строку отримання субсидії структурні підрозділи з питань соціального захисту населення здійснюють розрахунок субсидії на наступний період (12 місяців, календарний рік) для домогосподарств, які отримували субсидію у попередньому відповідному періоді. Для цього структурні підрозділи з питань соціального захисту населення збирають необхідну інформацію у порядку, передбаченому пунктом 13 Положення, без звернення громадянина і протягом десяти днів після отримання зазначеної інформації приймають рішення щодо призначення (непризначення) субсидії та письмово інформують про прийняте рішення громадян (пункт 14 Положення).

- ▶ Які дії спеціалістів управління, якщо отримані поштою заява та декларація заповнені некоректно?
- ▶ Як працювати з надісланими поштою некоректно заповненими заявами?

► **Як призначити субсидію, якщо в декларації не зазначено поверх?**

Якщо в надісланих поштою заяві та декларації не надано необхідну інформацію для призначення субсидії (відсутні особові рахунки по оплаті житлово-комунальних послуг, паспортні дані, реєстраційний номер облікової картки платника податків, відомості про характеристику житлового приміщення тощо) або відсутній підпис особи, що заповнювала заяву та декларацію, необхідно надіслати заявнику повідомлення про неможливість розглянути його право на призначення субсидії на підставі надісланих документів через відсутність необхідної інформації (вказати, якої саме) і запросити заявника до управління для надання йому допомоги у заповненні документів, зазначивши часи прийому та адресу управління.

► **Вперше субсидії призначаються на підставі даних з декларації, чи необхідно робити запити до житлових, комунальних організацій і ДФС?**

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: При першому зверненні субсидія призначається на підставі задекларованих заявником доходів. Вся інша інформація, необхідна для розрахунку субсидії, – про склад зареєстрованих, про розмір платежів за житлово-комунальні послуги, – збирається шляхом надання відповідних запитів.

З 21 липня 2015 року відповідно до нової форми декларації про доходи і витрати, що затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, громадяни при зверненні за субсидію не декларуватимуть суми отриманих доходів, а лише види та джерела доходів.

Відповідно до змін, внесених вищезазначеною постановою до п. 13 Положення, для призначення субсидії сукупний дохід обчислюється виходячи з нарахованих особам доходів без урахування податку з доходів фізичних осіб, відомості про які надаються структурним підрозділам з питань соціального захисту населення ДФС, Пенсійним фондом України, фондами соціального страхування, вищими навчальними закладами у порядку, визна-

ченому пунктом 13 цього Положення, а також розмірів державної соціальної допомоги, що виплачується структурними підрозділами з питань соціального захисту населення (крім частини допомоги при народженні дитини, виплата якої здійснюється одноразово, частини допомоги при усиновленні дитини, виплата якої здійснюється одноразово, одноразової винагороди жінкам, яким присвоєно почесне звання України “Мати-героїня”).

► **Перепризначення субсидій у травні 2015 р. необхідно проводити по тих даних, що надавалися для призначення субсидій на опалювальний період 2014-2015, чи необхідно робити запити до житлових, комунальних організацій і ДФС?**

Пунктом 4 постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2015 р. № 106 визначено, що особам, які отримували житлову субсидію протягом опалювального періоду 2014/15 року, субсидія на наступний період призначається на підставі раніше поданих документів.

Для виконання цього положення і автоматичного призначення таким громадянам субсидії на наступний період має бути без звернення громадян оновлена вся інформація, необхідна для розрахунку субсидії: про доходи, про склад зареєстрованих, про розмір платежів за житлово-комунальні послуги шляхом надання відповідних запитів.

► **В квітні ще діє опалювальний період. Яким чином травневі звернення призначати з квітня: з опаленням чи без, на опалювальний період 1 місяць, а потім з травня на 12 місяців?**

По нових зверненнях громадян, що надійшли у травні – червні 2015 року, субсидія може бути призначена з квітня (місяця, в якому відбулася зміна цін і тарифів на комунальні послуги) на 12 місяців. При цьому розмір субсидії розраховується окремо на опалювальний і неопалювальний періоди, у наведеному випадку – окремо квітень 2015 року, неопалювальний період 2015 року, а також опалювальний період з жовтня 2015 року по березень 2016 року.

- ▶ Якщо з травня субсидія не може бути призначена за розрахунком, чи необхідно надавати новий пакет документів на початку опалювального періоду?
- ▶ Якщо з травня 2015 субсидія не призначена за розрахунком, а в якомусь з наступних літніх місяців тарифи на одну з послуг значно підвищилися, необхідно перепризначити субсидію автоматично чи лише на підставі звернення домогосподарства?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг призначається на 12 місяців. У разі коли оплата послуг з централізованого опалення проводиться лише в опалювальний період або за двоставковим тарифом, або для індивідуального опалення використовується природний газ (електроенергія), розмір субсидії розраховується окремо на опалювальний і неопалювальний періоди.

Враховуючи зазначене, якщо в неопалювальний період розмір субсидії нульовий, а в опалювальний період складає певну суму, субсидія призначається одразу на 12 місяців, розміри субсидії в різні періоди зазначаються у повідомленні, яке надається громадянину.

Якщо при цьому в якийсь з місяців неопалювального періоду підвищиться тариф на будь-яку з житлово-комунальних послуг, розмір субсидії має бути перерахований без звернення громадян.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до п. 14 Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг призначається на 12 місяців з місяця звернення за її призначенням і розраховується: на опалювальний сезон — з 1 жовтня по 30 квітня;
на неопалювальний сезон — з 1 травня по 30 вересня.

Якщо громадянин звернувся за призначенням субсидії в неопалювальний сезон і в цей період розмір плати за жит-

лово-комунальні послуги у межах соціальної норми житла та соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами з урахуванням пільг, які надаються відповідно до законодавства, не перевищує обсягу визначеного Кабінетом Міністрів України обов'язкового відсотка платежу, структурний підрозділ з питань соціального захисту населення розраховує розмір субсидії на початку опалювального сезону без додаткового звернення громадянина після отримання запитом відомостей, передбачених абзацом десятим пункту 13 Положення.

Якщо розмір плати за житлово-комунальні послуги у межах соціальної норми житла та соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами з урахуванням пільг, які надаються відповідно до законодавства, не перевищує обсягу визначеного Кабінетом Міністрів України обов'язкового відсотка платежу протягом двох сезонів підряд, субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг призначається на наступний період на підставі звернення громадянина.

- ▶ Які доходи враховувати підчас автоматичного призначення субсидій у травні 2015 року?

Субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг призначається на основі середньомісячного сукупного доходу осіб, а для придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива – на основі річного доходу осіб за попередній календарний рік.

Для автоматичного призначення субсидії на наступний період у травні 2015 року використовуються доходи за попередній календарний рік (2014), відомості про які надаються ДФС, Пенсійним фондом України, фондами соціального страхування, вищими навчальними закладами у порядку, визначеному пунктом 13 Положення, а також розміри державної соціальної допомоги, що виплачуються структурними підрозділами з питань соціального захисту населення.

- ▶ Якщо разом із заявою для призначення субсидії на 12 місяців громадянин самостійно надає довідки про доходи, чи може УПСЗН їх прийняти і долучити до справи?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Положенням передбачено прийняття від громадян довідок про доходи лише у тому випадку, коли заявник висловлює бажання, щоб його доходи було враховано за останні 6 місяців. В інших випадках для призначення субсидії за новими заявами враховуються задекларовані доходи, а для призначення субсидії на наступний період – доходи, відомості про які надаються ДФС, Пенсійним фондом України, фондами соціального страхування, вищими навчальними закладами у порядку, визначеному пунктом 13 Положення, а також розміри державної соціальної допомоги, що виплачуються структурними підрозділами з питань соціального захисту населення.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. №475, громадяни надають довідки про доходи у двох випадках:

- коли за їх бажанням субсидія призначається на основі середньомісячного (за три місяці, що передують місяцю, з якого призначається субсидія) сукупного доходу;
- у разі зазначення у декларації інших отриманих доходів, інформація про які відсутня у ДФС, Пенсійному фонді України, фондах соціального страхування тощо і відповідно до законодавства не може бути отримана за запитом структурного підрозділу з питань соціального захисту населення у порядку, встановленому Положенням.

- ▶ Де саме в заяві особа має вказати причину розгляду її заяви на комісії? Чи необхідно писати іншу заяву довільної форми для розгляду на комісії?

Якщо у рядку заяви «У разі коли прийняття рішення щодо моєї заяви потребує окремого рішення місцевих органів виконавчої влади/місцевого самоврядування або утвореної ними комісії, прошу розглянути/не розглядати мою заяву відповідними органами або утвореною ними комісією (необхідне підкреслити)»

заявник підкреслив необхідність розгляду на комісії, причина такого розгляду з'ясовується під час проведення обстеження матеріально-побутових умов проживання домогосподарства. Відмітка про причини звернення на комісію робиться в акті обстеження, що підписується заявником. Необхідності у наданні окремої заяви для розгляду питання на комісії немає. Проте, якщо Положенням про комісію, що затверджено органом, який її утворив, передбачено подання такої окремої заяви, слід керуватися нормами Положення про комісію.

- ▶ У разі смерті особи, на яку відкрито особовий рахунок, надання субсидії не припиняється, якщо у житловому приміщенні зареєстровані інші особи, на яких нараховується плата за житлово-комунальні послуги. Якщо ці особи не звертаються до управління за перерахунком, як у подальшому проводити нарахування субсидії?

У такому випадку нарахування призначеної субсидії здійснюється до кінця терміну її призначення.

На наступний період субсидія може бути призначена за зверненням однієї із зареєстрованих осіб, на яку відкрито особові рахунки з оплати житлово-комунальних послуг.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до п. 6 Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, до встановлення права власності на житло у разі смерті уповноваженого власника (співвласника) житлового приміщення, на якого відкрито особовий рахунок, субсидія призначається одній із дієздатних осіб, яка на момент смерті власника житлового приміщення (будинку) зареєстрована в ньому, а у разі, коли зареєстровані тільки недієздатні особи, одному з їх опікунів на підставі рішення районної, районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради або утвореної ними комісії та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства.

- ▶ Чи необхідно робити запити до інших регіонів, в яких заявники отримують соціальну допомогу?

Так, необхідно.

- ▶ Відповідно до абз. 3 п. 14 Положення субсидія призначається протягом двох місяців з дати зміни цін і тарифів, а згідно з абз. 15 п. 14 субсидія призначається протягом 3 місяців з часу підвищення цін і тарифів. В чому різниця застосування цих положень?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Для призначення субсидій в період підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги слід застосовувати таку норму п. 14 Положення: «У разі затвердження нових тарифів і цін на житлово-комунальні послуги, скраплений газ, тверде та рідке паливо побутове паливо субсидії призначаються протягом трьох місяців з часу підвищення розміру платежів». У зв'язку з підвищенням цін і тарифів на комунальні послуги з 1 квітня 2015 року субсидії призначаються з квітня протягом квітня – червня 2015 року.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до п. 14 Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, у разі підвищення тарифів і цін на житлово-комунальні послуги, скраплений газ, тверде та рідке паливо побутове паливо субсидії призначаються протягом трьох місяців з дати їх підвищення.

У разі звернення із заявою про призначення субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг протягом двох місяців з початку опалювального (неопалювального) сезону субсидія призначається з початку такого сезону.

Якщо громадяни перебувають у складних життєвих обставинах і не змогли своєчасно звернутися за призначенням субсидії, на підставі рішень районних, районних у м. Києві і Севастополі держадміністрацій та виконавчих органів міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад або утворених ними комісій та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства субсидія може призначатися з дня виникнення права, але не більше ніж за три місяці до звернення за призначенням субсидії.

ЗАПИТАННЯ ЩОДО ПЕРЕРАХУНКІВ ПРИЗНАЧЕНИХ СУБСИДІЙ

- ▶ По субсидіях, які надавалися на опалювальний період 2014-2015, виникли переплати по теплопостачанню (через встановлені норми). Чи буде здійснюватися перерахунок?
- ▶ Чи будуть повертатися до бюджету кошти субсидії, які накопичилися на рахунках громадян внаслідок економного споживання послуг?
- ▶ Як правильно трактувати норму п. 15 Положення: «Сума субсидії, яку структурними підрозділами з питань соціального захисту населення було переказано на рахунки виконавців/виробників житлово-комунальних послуг для оплати їх вартості в розмірі соціальних нормативів і яка не використана домогосподарством внаслідок економії споживання послуг, зараховується виконавцем/виробником як оплата послуг, у тому числі обов'язкової частки платежу домогосподарства, на наступні розрахункові періоди»?

Пунктом 15 Положення визначено, що сума субсидії, яку структурними підрозділами з питань соціального захисту населення було переказано на рахунки виконавців/виробників житлово-комунальних послуг для оплати їх вартості в розмірі соціальних нормативів і яка не використана домогосподарством внаслідок економії споживання послуг, зараховується виконавцем/виробником як оплата послуг, у тому числі обов'язкової частки платежу домогосподарства, на наступні розрахункові періоди.

Статтею 32 Закону «Про житлово-комунальні послуги» встановлено, що плата за житлово-комунальні послуги нараховується щомісячно відповідно до умов договору, тобто розрахунковим періодом для оплати послуг є календарний місяць.

У статті 19 цього Закону визначено, що відносини між учасниками договірних відносин у сфері житлово-комунальних послуг здійснюються виключно на договірних засадах.

Порядок оплати за спожиті житлово-комунальні послуги є істотною умовою договору на надання житлово-комунальних послуг.

Навіть якщо договір на надання житлово-комунальних послуг не укладено, як часто зустрічається у практиці, споживач отримує від виконавця житлово-комунальні послуги та відповідно сплачує кошти за їх користування, тобто споживач знаходиться у фактичних договірних відносинах із виконавцем.

Враховуючи зазначене, одержувач житлової субсидії, як споживач житлово-комунальних послуг, перебуваючи у договірних відносинах з виконавцем/виробником послуги, вирішує з ним питання щодо зарахування невикористаних сум субсидії як оплати послуг на наступні розрахункові періоди, в тому числі обов'язкової частки платежу.

У такому випадку несплата обов'язкової частки платежу не може бути підставою для припинення надання субсидії.

- ▶ Чи можна перерахувати розмір призначеної субсидії на тверде паливо, якщо громадянин звернеться після 1 травня з проханням перерахувати на підставі доходів за попередній рік без податку з доходів фізичних осіб?

Субсидія для придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива призначається один раз на календарний рік.

Положенням не передбачено проведення перерахунку такої субсидії за зверненням громадянина. Розмір такої субсидії не перераховується також і у зв'язку із отриманням від ДФС за запитом уточненої інформації про доходи.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до п. 14 Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, розмір такої субсидії не перераховується також і у зв'язку із отриманням за запитом уточненої інформації про склад зареєстрованих у житловому приміщенні осіб, забезпеченість громадян житловою площею та комунальними послугами, доходи осіб, зазначених у пункті 7 Положення.

ЗАПИТАННЯ ЩОДО КОНТРОЛЮ ПРАВИЛЬНОСТІ ПРИЗНАЧЕННЯ ТА РОЗРАХУНКУ СУБСИДІЙ, ЗАСТОСУВАННЯ ШТРАФНИХ САНКЦІЙ

- ▶ При вибіркового обстеженні матеріально-побутових умов проживання як може соціальний інспектор виявити додаткові джерела доходу? Якщо такі виявив, чи можна зупинити надання субсидії?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Якщо факт подання недостовірних даних виявлено під час вибіркового обстеження матеріально-побутових умов сім'ї, що передувало призначенню субсидії, субсидія не призначається відповідно до п. 5 Положення. Разом з тим, у такому випадку субсидія, як виняток, може бути призначена на підставі рішень районних, районних у містах Києві і Севастополі державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі їх створення) рад або утворених ними комісій. Такі рішення приймаються, виходячи з конкретних обставин, на підставі акта обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства.

Якщо додаткові джерела доходу виявлені соціальним інспектором після призначення субсидії, слід керуватися нормою абзацу третього п. 20 Положення, яким встановлено, що у разі якщо громадянин приховав або свідомо подав недостовірні дані про доходи та майновий стан, що вплинули на встановлення права на субсидію і визначення її розміру, внаслідок чого йому була надміру перерахована сума субсидії, надання раніше призначеної субсидії припиняється з місяця, в якому виявлено порушення.

Сума субсидії, перерахованої (виплаченої) надміру внаслідок свідомого подання громадянином документів з недостовірними відомостями, повертається ним у подвійному розмірі за вимогою органу, що призначив субсидію.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, сума субсидії, перерахованої (виплаченої) надміру внаслідок свідомого подання громадянином документів з недостовірними відомостями або неповідомлення громадянином про зміни, зазначені у пункті 14 Положення, повертається ним за вимогою органу, що призначив субсидію (у фактичному, а не у подвійному розмірі). Крім того, зазначеними змінами видалено підпункт 6 пункту 5 Положення щодо неризначення субсидії за результатами вибіркового обстеження матеріально-побутових умов сім'ї.

- ▶ Чи позбавляється домогосподарство права на субсидію на наступний термін внаслідок виявлення недостовірної інформації про доходи? На який термін призупиняється надання субсидій після накладення штрафних санкцій?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Пунктом 20 Положення встановлено, що у разі якщо громадянин приховав або свідомо подав недостовірні дані про доходи та майновий стан, що вплинули на встановлення права на субсидію і визначення її розміру, внаслідок чого йому була надміру перерахована сума субсидії, надання раніше призначеної субсидії припиняється з місяця, в якому виявлено порушення.

Сума субсидії, перерахованої (виплаченої) надміру внаслідок свідомого подання громадянином документів з недостовірними відомостями, повертається ним у подвійному розмірі за вимогою органу, що призначив субсидію.

Таким чином, до штрафних санкцій, які застосовуються до домогосподарства у разі подання недостовірних даних про доходи і майновий стан, належать: припинення надання раніше призначеної субсидії з місяця, в якому виявлено порушення, та повернення подвійного розміру надміру перерахованої (виплаченої) суми субсидії.

Інших штрафних санкцій (позбавлення домогосподарства права на призначення субсидії на наступний термін тощо) чин-

ними нормативно-правовими актами з питань призначення та надання населенню житлових субсидій не передбачено.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, сума субсидії, перерахованої (виплаченої) надміру внаслідок свідомого подання громадянином документів з недостовірними відомостями або неповідомлення громадянином про зміни, зазначені у пункті 14 Положення, повертається ним за вимогою органу, що призначив субсидію (у фактичному, а не у подвійному розмірі).

- ▶ Чи має автоматично нараховуватися субсидія на наступний період, якщо у попередньому періоді її надання припинено через недостовірну інформацію? З якого терміну у такому випадку може бути призначено субсидію на наступний період?

У разі коли надання субсидії припинено через недостовірну інформацію, на наступний період субсидія може бути призначена лише за новим зверненням. Відповідні заява та декларація можуть бути подані в місяці, наступному за місяцем, з якого припинено надання субсидії.

- ▶ Якщо особа, яка отримує субсидію, здає в найм кімнату у своєму житловому приміщенні без договору оренди, доходи від цього не декларує, чи має право управління припинити надання субсидії та застосувати штрафні санкції?

Так, якщо може бути доведено, що особа має інші доходи, не зазначені в декларації про доходи і витрати.

- ▶ Якщо в інформації ДФС розмір аліментів не вказано, яким чином їх можна перевірити?

Структурні підрозділи з питань соціального захисту населення мають право робити запити та безоплатно отримувати у строк до 15 календарних днів від ДФС, Державтоінспекції, інших органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, які здійснюють технічну інвентари-

зацію об'єктів нерухомого майна, вищих навчальних закладів, фондів соціального страхування інформацію, необхідну для призначення субсидій та проведення перевірок достовірності даних, отриманих від осіб, які звертаються за призначенням субсидій.

Ураховуючи зазначене, для перевірки розміру задекларованих аліментів необхідно звернутися до державної виконавчої служби.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. №475, громадяни надають довідки про доходи у разі зазначення у декларації доходів, інформація про які відсутня у ДФС, Пенсійному фонді України, фондах соціального страхування тощо і відповідно до законодавства не може бути отримана за запитом структурного підрозділу з питань соціального захисту населення у порядку, встановленому Положенням.

- ▶ Чи повертаються в подвійному розмірі суми надміру виплачених субсидій у минулих періодах (до 1 травня 2015 року), якщо недостовірну інформацію виявлено після 1 травня 2015 року?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Норма п. 20 Положення щодо повернення у подвійному розмірі сум надміру виплачених субсидій застосовується лише до субсидій, призначених після 1 травня 2015 року, та субсидій, термін дії яких не закінчився станом на цю дату.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, сума субсидії, перерахованої (виплаченої) надміру внаслідок свідомого подання громадянином документів з недостовірними відомостями або неповідомлення громадянином про зміни, зазначені у пункті 14 Положення, повертається ним за вимогою органу, що призначив субсидію (у фактичному, а не у подвійному розмірі).

ЗАПИТАННЯ ЩОДО СОЦІАЛЬНИХ НОРМ І НОРМАТИВІВ, ПЛАТЕЖІВ ЗА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ, ПЕРЕЛІКУ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ, НА ЯКІ ПРИЗНАЧАЄТЬСЯ СУБСИДІЯ

- ▶ У разі якщо вказана заявником опалювана площа не співпадає з розміром, наданим газконторою, який розмір опалюваної площі враховується при призначенні субсидії?

Відповідно до п. 14 Положення розмір субсидії для відшкодування плати за користування житлом/утримання житла, централізоване та індивідуальне опалення (теплопостачання) розраховується виходячи з фактичного розміру загальної, опалюваної площі, якою користуються мешканці домогосподарства, але не більше встановленої соціальної норми житла (крім випадків призначення субсидії на понаднормову площу житла відповідно до пункту 4 Положення).

Виходячи з вищезазначених норм Положення, у випадку, коли фактична опалювана площа за даними організації – газопостачальника перевищує фактичний розмір загальної площі житла (це може бути у випадках, коли опалюються не лише житлові, а і нежитлові приміщення – літні кухні, гаражі, теплиці тощо), для розрахунку субсидії застосовується розмір загальної житлової площі, але не більше встановленої соціальної норми житла (крім випадків призначення субсидії на понаднормову площу житла відповідно до пункту 4 Положення).

- ▶ Чи буде правомірною відмова у призначенні субсидії, якщо задекларовані заявником відомості не відповідають даним, наданим організаціями-постачальниками послуг (наприклад, кількість користувачів послуг, норм та обсягів тощо)?

У деяких випадках у разі невідповідності інформації, наданої заявником про власника особового рахунку або про кількість осіб, на яких нараховується плата за житлово-комунальні послуги, даним від організацій-надавачів послуг, субсидія може бути призначена за рішенням органів місцевої влади і органів місцевого самоврядування або комісій, що ними утворені. Заявника необхідно повідомити про можливість такого призначення.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, у разі коли кількість фактично проживаючих зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, є меншою, ніж кількість зареєстрованих у такому приміщенні (будинку) осіб, субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично у ньому проживають, на підставі рішення районної, районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради або утвореної ними комісії та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства.

На підставі вищезазначеного рішення підприємства — виробники/виконавці житлово-комунальних послуг не нараховують плату за послуги на осіб, які зареєстровані, але фактично не проживають у житловому приміщенні (будинку).

- ▶ У разі, якщо громадяни, маючи зареєстроване опалення природним газом, використовують для опалення приміщення вугілля або дрова, чи можна призначити субсидію готівкою для придбання твердого палива?

Так, можна, враховуючи абзац третій п. 2 Положення: «Якщо для опалення житлового приміщення одночасно використовується тверде та рідке пічне побутове паливо і природний газ або природний газ і електроенергія, субсидія надається тільки на один вид палива.»

- ▶ Якщо норми споживання комунальних послуг, що затверджені органами місцевого самоврядування, є меншими, ніж соціальні нормативи користування комунальними послугами, для розрахунку субсидій застосовуються соціальні нормативи користування комунальними послугами (за наявності засобів обліку). Маються на увазі засоби обліку і індивідуальні, і будинкові?

Зазначена норма п. 14 Положення застосовується за наявності як квартирних, так і будинкових засобів обліку.

- ▶ Субсидія призначається на всі види житлово-комунальних послуг, якими користується домогосподарство, чи можна призначити субсидію лише на ті види послуг, які зазначено у заяві?
- ▶ Чи можна призначити субсидію без урахування будь-якої послуги, якщо призначення відбувається за рішенням комісії виходячи з кількості фактично проживаючих осіб (наприклад, не знято нарахування на відсутню особу на послугу вивозу сміття, або відсутній лічильник газу на газплиту)?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Субсидія надається на усі види житлово-комунальних послуг, які зазначені у заяві особою, що звертається за її призначенням.

Якщо субсидія призначається за рішенням комісії відповідно до норм абзацу третього п. 7 Положення, то неповідомлення заявником про отримання якоїсь із послуг, наявність якої могла вплинути на визначення комісією його права на субсидію (наприклад, у заяві не вказано послугу вивезення твердих побутових відходів, плата за яку нараховується на всіх зареєстрованих осіб), слід вважати наданням недостовірної інформації.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, у разі коли кількість фактично проживаючих зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким

нараховується плата за житлово-комунальні послуги, є меншою, ніж кількість зареєстрованих у такому приміщенні (будинку) осіб, субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично у ньому проживають, на підставі рішення районної, районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради або утвореної ними комісії та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства.

На підставі вищезазначеного рішення підприємства – виробники/виконавці житлово-комунальних послуг не нараховують плату за послуги на осіб, які зареєстровані, але фактично не проживають у житловому приміщенні (будинку).

- ▶ Відповідно до постанови НКРЕ від 26.02.2015 №220 тариф на електроенергію, що відпускається для багатодітних сімей (п. 1.5) становить 36,6 коп. за 1 кВт/год. Згідно з п. 1.6 для населення, яке розраховується з енергопостачальною організацією за загальним розрахунковим засобом обліку та об'єднане шляхом створення юридичної особи (ОСББ, кооперативи тощо), тариф становить 63,0 коп. за 1 кВт/год. При розрахунку субсидії багатодітній сім'ї, яка проживає в ОСББ, який з цих тарифів необхідно враховувати?

Згідно з п. 13 Положення для призначення субсидій відомості про забезпеченість комунальними послугами надаються організаціями, що надають послуги. Такі відомості мають містити інформацію про загальну вартість послуг, а також вартість послуги за встановленими соціальними нормативами.

Враховуючи викладене, субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, у тому числі електричної енергії, розраховується на підставі даних, отриманих зокрема від енергопостачальної організації.

- ▶ Як призначити субсидію, якщо рахунки відкриті на різних членів домогосподарства, які проживають у цьому домогосподарстві?

Відповідно до п.6 Положення субсидія призначається одному з членів домогосподарства, на якого відкрито особовий рахунок за місцем реєстрації.

Якщо особові рахунки відкрито на різних членів домогосподарства, необхідно рекомендувати заявникам перевести рахунки на одну особу, за зверненням якої у подальшому можна буде призначити субсидію.

- ▶ Дві сім'ї проживають в одному домогосподарстві в хаті та в літній кухні. Мають два лічильники газу, відкрито два особових рахунки. Поштова адреса одна. Як правильно призначити субсидію у цьому випадку?

Відповідно до п. 2 Положення право на отримання адресної безготівкової субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, а також субсидії готівкою на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива (далі – субсидія) поширюється на громадян, які проживають у житлових приміщеннях (будинках) державного та громадського житлового фонду, в тому числі у гуртожитках, – на оплату користування житлом; приватного житлового фонду та фонду житлово-будівельних (житлових) кооперативів – на оплату утримання житла; житлового фонду незалежно від форм власності – на оплату комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива.

Таким чином, субсидії надаються лише на житлові приміщення, при цьому розмір субсидії для відшкодування плати за індивідуальне опалення (теплопостачання) розраховується виходячи з фактичного розміру загальної, опалюваної площі, якою користуються мешканці домогосподарства, але не більше встановленої соціальної норми житла (п. 14 Положення).

Законодавство України визначає літні кухні як господарські будівлі, які є нежитловими приміщеннями (Інструкція про по-

рядок проведення технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна, затверджена Наказом Держбуду України від 24.05.2001 №127, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 10 липня 2001 р. за N 582/5773). Крім літніх кухонь, до господарських будівель відносяться сараї (хліви), гаражі, майстерні, навіси, вбиральні тощо.

Враховуючи зазначене, у наведеному в запитанні випадку субсидія може бути призначена лише на житловий будинок. При цьому обидві сім'ї, якщо вони зареєстровані за цією адресою, складають одне домогосподарство, і мають бути враховані при призначенні субсидії.

ЗАПИТАННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СКЛАДУ ДОМОГОСПОДАРСТВА ДЛЯ ПРИЗНАЧЕННЯ СУБСИДІЇ, А ТАКОЖ ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ПРИЗНАЧЕННЯ СУБСИДІЇ ЗА НАЯВНОСТІ У СКЛАДІ ДОМОГОСПОДАРСТВА ЗАРЕЄСТРОВАНІХ ОСІБ, ЯКІ НЕ ПРОЖИВАЮТЬ

- ▶ Як призначається субсидія, якщо з бабусями та дідусями зареєстровані неповнолітні діти?

Відповідно до п. 7 Положення субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги.

Щодо неповнолітніх дітей пунктом 6 Положення визначено, що субсидія не призначається лише у випадку якщо неповнолітні діти, маючи батьків, зареєстровані в житловому приміщенні (будинку) самі.

- ▶ Сім'я: бабуся і онук. Батьки зареєстровані, але не проживають (працюють за кордоном). Особові рахунки відкрито на бабусю, плата нараховується на 2-х осіб. Батьки онука щомісячно пересилають гроші на утримання хлопчика. Чи можна призначити субсидію на 2-х осіб?

Відповідно до п. 7 Положення субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги. У наведеному прикладі плата за житлово-комунальні послуги нараховується на двох зареєстрованих осіб і субсидія відповідно призначається на двох осіб. При цьому суми коштів, які щомісячно пересилають батьки на утримання дитини, враховуються до сукупного доходу домогосподарства.

- ▶ Як призначити субсидію домогосподарству, в якому зареєстрована 1 особа, а проживають декілька, і плата за послуги нараховується на всіх осіб?

Субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, у наведеному випадку – на 1 особу.

- ▶ Чи має право на субсидію власник житлового приміщення, який не зареєстрований у цьому приміщенні, але проживає в ньому і сплачує комунальні послуги за відкритими на нього рахунками, при цьому за місцем реєстрації нарахування плати за послуги з нього зняте? Які документи необхідно надати?
- ▶ Чи можна призначити субсидію переселенцям, які поселилися у власному житлі (наприклад, отриманому у спадщину), але не зареєстровані у ньому?
- ▶ Чи можна призначити субсидію особі, яка проживає у житловому приміщенні без реєстрації, але сплачує за житлово-комунальні послуги по відкритих на неї особових рахунках?
- ▶ Чи можна призначити субсидію на дачний будинок, в якому люди постійно проживають без реєстрації, на них відкрито особові рахунки по оплаті житлово-комунальних послуг?
- ▶ Сім'я проживає постійно в успадкованому будинку в селі без реєстрації. Зареєстровані у квартирі в місті, в якій ніхто не проживає. Як правильно призначити субсидію?

Субсидія призначається одному з членів домогосподарства, на якого відкрито особовий рахунок за місцем реєстрації, або орендарю.

Субсидія, як виняток, може бути призначена за рішенням комісії іншій особі, яка зареєстрована у житловому приміщенні (будинку), а також індивідуальним забудовником, будинки яких

не прийняті в експлуатацію, але які сплачують вартість одержуваних житлово-комунальних послуг.

Ураховуючи зазначене, згідно з чинними нормативно-правовими актами з питань надання населенню житлових субсидій, власник житлового приміщення (або інша особа), який проживає у цьому приміщенні без реєстрації, права на призначення субсидії не має.

- ▶ Чи має право на призначення субсидії уповноважена особа без врахування осіб, які зареєстровані, але проживають в іншому житловому приміщенні в цьому ж населеному пункті, або навіть на сусідній вулиці?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Відповідно до п. 7 Положення у разі коли обсяг споживання води, газу, електроенергії вимірюється індивідуальними засобами обліку, субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично в ньому проживають, на підставі рішень районних, районних у містах Києві і Севастополі держадміністрацій та виконавчих органів міських, районних у містах (у разі їх створення) рад або утворених ними комісій та актів обстеження матеріально-побутових умов сім'ї. Під час прийняття рішень у таких випадках враховується наявність документів, що підтверджують тимчасову відсутність осіб з числа зареєстрованих, зокрема, довідок, що підтверджують місце перебування особи в іншій адміністративно-територіальній одиниці у зв'язку з роботою, лікуванням, навчанням, довготривалим відрядженням, відбуванням покарання, довідок про оплату житлово-комунальних послуг в іншому житловому приміщенні (будинку).

Враховуючи зазначене, субсидія може бути призначена за рішенням комісії домогосподарству без врахування зареєстрованих осіб, які проживають в іншому житловому приміщенні в цьому ж населеному пункті, на підставі довідки про оплату ними житлово-комунальних послуг в іншому житловому приміщенні (будинку).

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, пункт 7 Положення уточнено наступним чином: «У разі коли кількість фактично проживаючих зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, є меншою, ніж кількість зареєстрованих у такому приміщенні (будинку) осіб, субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично у ньому проживають, на підставі рішення районної, районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради або утвореної ними комісії та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства».

- ▶ Як призначати субсидії домогосподарствам, у складі яких є особи, що перебувають на заробітках за кордоном?
- ▶ Чи може комісія прийняти рішення про відмову у призначенні субсидії, якщо один із зареєстрованих членів домогосподарства перебуває за кордоном?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Для призначення субсидії громадяни надають заяву та декларацію про доходи і витрати, в яких зазначають інформацію, необхідну для призначення субсидії, в тому числі щодо відсутніх осіб.

Якщо в поданій заяві не зазначено про відсутність таких осіб, субсидія призначається на загальних підставах, при розрахунку субсидії враховуються задекларовані доходи всіх зареєстрованих осіб.

Якщо в поданій заяві зазначено, що деякі особи із складу зареєстрованих не проживають, але обсяг споживання води, газу, електроенергії вимірюється індивідуальними засобами обліку; субсидія може бути призначена за рішенням комісії на підставі акту обстеження матеріально-побутових умов проживання (пункт 7 Положення). При прийнятті такого рішення врахову-

ється наявність довідок, що підтверджують відсутність осіб із складу зареєстрованих.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. №475, пункт 7 Положення уточнено наступним чином: «У разі коли кількість фактично проживаючих зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, є меншою, ніж кількість зареєстрованих у такому приміщенні (будинку) осіб, субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично у ньому проживають, на підставі рішення районної, районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради або утвореної ними комісії та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства».

- ▶ Чи можна призначити за рішенням комісії субсидію на СГТП (без ЖКП), якщо у складі зареєстрованих є особа, яка не проживає?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Пунктом 7 Положення визначено, що за рішенням комісії субсидія може бути призначена без урахування зареєстрованих осіб, які не проживають, лише за наявності засобів обліку води, газу, електроенергії.

Ураховуючи зазначене, за рішенням комісії без урахування зареєстрованих осіб, які не проживають, субсидія на тверде паливо може бути призначена лише разом з субсидією на комунальні послуги, обсяг споживання яких вимірюється засобами обліку (наприклад, електропостачання з лічильником).

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до п. 7 Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, у разі коли кількість фактично проживаючих зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, є меншою, ніж кількість зареєстрованих у такому приміщенні (будинку) осіб, субсидія розраховується виходячи з кількості

зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично у ньому проживають, на підставі рішення районної, районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради або утвореної ними комісії та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства.

Отже, навіть з урахуванням зазначених змін за рішенням комісії субсидія на тверде паливо може бути призначена без урахування зареєстрованих осіб, які не проживають, лише за наявності житлово-комунальних послуг.

- ▶ Як призначити субсидію, якщо разом з матір'ю прописаний син, який зник 5 років тому, але мати не хоче вважати його безвісті відсутнім і не знімає з обліку?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Субсидія може бути призначена за рішенням комісії на підставі акта обстеження матеріально-побутових умов, якщо обсяг споживання води, газу, електроенергії вимірюється індивідуальними засобами обліку(пункт 7 Положення).

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. №475, пункт 7 Положення уточнено наступним чином: «У разі коли кількість фактично проживаючих зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, є меншою, ніж кількість зареєстрованих у такому приміщенні (будинку) осіб, субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично у ньому проживають, на підставі рішення районної, районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради або утвореної ними комісії та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства».

На підставі вищезазначеного рішення підприємства — виробники/виконавці житлово-комунальних послуг не нараховують плату за послуги на осіб, які зареєстровані, але фактично не проживають у житловому приміщенні (будинку).

- ▶ У складі домогосподарства є особа, яка фактично проживає в іншому місті. Є лічильники на комунальні послуги, проте, плата за вивіз сміття нараховується на всіх зареєстрованих. Чи можна призначити субсидію?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Субсидія може бути призначена за рішенням відповідної комісії у разі якщо з організацією, що надає послугу з вивезення побутових відходів, домогосподарством буде вирішено питання щодо нарахування плати за послуги на кількість фактично проживаючих осіб.

З 21 липня 2015 року зазначене питання врегульовано постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475. Зокрема, відповідно до змін, внесених до п. 7 Положення, у разі коли кількість фактично проживаючих зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, є меншою, ніж кількість зареєстрованих у такому приміщенні (будинку) осіб, субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично у ньому проживають, на підставі рішення районної, районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради або утвореної ними комісії та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства.

На підставі рішення районної, районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради або утвореної ними комісії, прийнятого у порядку, передбаченому абзацом третім цього пункту, підприємства — виробники/виконавці житлово-комунальних послуг не нараховують плату за послуги на осіб, які зареєстровані, але фактично не проживають у житловому приміщенні (будинку).

- ▶ Власник житлового приміщення зареєстрований, але не проживає. Разом з ним зареєстрована інша особа, яка

звертається за субсидією. Чи є право на призначення субсидії?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Якщо особові рахунки з оплати житлово-комунальних послуг відкрито на власника житлового приміщення, який не проживає, а споживання води, газу, електроенергії вимірюється індивідуальними засобами обліку, комісія може розглянути питання призначення субсидії з двох підстав: відповідно до абзацу третього п. 7 Положення та до частини другої абзацу першого п. 6 Положення.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до п. 7 Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, у разі коли кількість фактично проживаючих зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, є меншою, ніж кількість зареєстрованих у такому приміщенні (будинку) осіб, субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично у ньому проживають, на підставі рішення районної, районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради або утвореної ними комісії та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства.

З урахуванням зазначеної норми комісія також може розглянути питання призначення субсидії з двох підстав.

- ▶ Чи має право на призначення субсидії сім'я, зареєстрована у житловому будинку, якщо особові рахунки відкрито на власника житла, який не зареєстрований і не проживає у цьому будинку?

Субсидія у зазначеному випадку може бути призначена лише за рішенням комісії відповідно до частини другої абзацу першого п. 6 Положення.

- ▶ Чи можна призначити субсидію без рішення комісії на фактично проживаючих осіб, якщо надано довідки, що підтверджують факт непроживання?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Положенням передбачено призначення субсидії на фактично проживаючих осіб на підставі довідок, що підтверджують факт непроживання, лише у разі коли обсяг споживання води, газу, електроенергії вимірюється індивідуальними засобами обліку, на підставі рішень районних, районних у містах Києві і Севастополі держадміністрацій та виконавчих органів міських, районних у містах (у разі їх створення) рад або утворених ними комісій та актів обстеження матеріально-побутових умов сім'ї.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до п. 7 Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, у разі коли кількість фактично проживаючих зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, є меншою, ніж кількість зареєстрованих у такому приміщенні (будинку) осіб, субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично у ньому проживають, на підставі рішення районної, районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради або утвореної ними комісії та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства.

- ▶ Сім'я має індивідуальне опалення. Один із зареєстрованих проживає окремо, але в межах тієї ж адміністративно-територіальної одиниці. Чи можна призначити субсидію за рішенням комісії без врахування цієї особи?

Підтвердженням тимчасової відсутності особи з числа зареєстрованих у разі, якщо така особа проживає в цьому ж населеному пункті, може бути довідка (довідки) про оплату житлово-комунальних послуг в іншому житловому приміщенні (будинку).

Рішення щодо призначення субсидії у такому випадку приймається комісією з урахуванням наявності такої довідки та на підставі акта обстеження матеріально-побутових умов проживання.

- ▶ Для підтвердження факту непроживання особи достатньо однієї з перелічених у Положенні довідок, чи при проживанні у іншій адміністративно-територіальній одиниці необхідно надати і довідку про проживання, і довідку про сплату послуг?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: У разі коли обсяг споживання води, газу, електроенергії вимірюється індивідуальними засобами обліку, субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично в ньому проживають, на підставі рішень районних, районних у містах Києві і Севастополі держадміністрацій та виконавчих органів міських, районних у містах (у разі їх створення) рад або утворених ними комісій та актів обстеження матеріально-побутових умов сім'ї. Під час прийняття рішень у таких випадках враховується наявність документів, що підтверджують тимчасову відсутність осіб з числа зареєстрованих, зокрема, довідок, що підтверджують місце перебування особи в іншій адміністративно-територіальній одиниці у зв'язку з роботою, лікуванням, навчанням, довготривалим відрядженням, відбуванням покарання, довідок про оплату житлово-комунальних послуг в іншому житловому приміщенні (будинку).

Для підтвердження тимчасової відсутності осіб з числа зареєстрованих достатньо однієї з перелічених вище довідок про перебування особи в іншій адміністративно-територіальній одиниці, а у разі якщо така особа проживає в цьому ж населеному пункті, достатньо довідки (довідок) про оплату житлово-комунальних послуг в іншому житловому приміщенні (будинку).

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до п. 7 Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26

червня 2015 р. № 475, у разі коли кількість фактично проживаючих зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, є меншою, ніж кількість зареєстрованих у такому приміщенні (будинку) осіб, субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично у ньому проживають, на підставі рішення районної, районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради або утвореної ними комісії та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства.

- ▶ Чи є вичерпним перелік документів, що підтверджують тимчасову відсутність зареєстрованих осіб (п. 7 Положення)?

Відповідно до п. 7 Положення при прийнятті комісіями рішень про призначення субсидії без урахування відсутніх осіб враховується наявність документів, що підтверджують тимчасову відсутність осіб з числа зареєстрованих, зокрема, довідок, що підтверджують місце перебування особи в іншій адміністративно-територіальній одиниці у зв'язку з роботою, лікуванням, навчанням, довготривалим відрядженням, відбуванням покарання, довідок про оплату житлово-комунальних послуг в іншому житловому приміщенні (будинку).

Перелік зазначених довідок не є вичерпним. Наприклад, підтвердженням тимчасової відсутності осіб, які мобілізовані для проходження служби в АТО, може бути відповідна довідка військомату.

- ▶ Що являється адміністративно-територіальною одиницею?

Адміністративно-територіальна одиниця – область, район, місто, район у місті, селище, село (Ст. 1 Закону України «Про місцеве самоврядування» від 21.05.1997 № 280/97-ВР)

ЗАПИТАННЯ ЩОДО ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ КОМІСІЯМИ

- ▶ Чи можна вимагати донесення заявником необхідних документів, якщо рішення про призначення субсидії вноситься на розгляд комісії?

Пунктом 13 Положення встановлено, що для призначення субсидії громадянин подає структурному підрозділу з питань соціального захисту населення:

- заяву про призначення житлової субсидії та декларацію про доходи і витрати осіб, які звернулися за призначенням житлової субсидії;
- довідки про доходи – у випадках, передбачених Положенням;
- договір найму (оренди) житла (за наявності).

Забороняється вимагати від громадян документи, що не передбачені цим Положенням.

Разом з тим, районні, районні у містах Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчі органи міських і районних рад або утворені ними комісії, яким делеговані повноваження щодо прийняття рішень про призначення субсидій в окремих випадках, передбачених Положенням, з метою обґрунтованості прийняття зазначених рішень можуть запросити інші необхідні документи.

- ▶ Особи, яким призначено субсидію за рішенням комісії, для призначення субсидії на наступний період мають звернутися, чи їм теж автоматично нараховується субсидія?

Положенням визначено, що не переглядаються при призначенні субсидій на наступний термін лише рішення про призначення субсидії на понаднормову площу житла (і тільки якщо не мали місце зміни складу осіб, зареєстрованих у такому приміщенні, працевлаштування таких осіб або виникнення в них інших джерел доходів). Усі інші комісійні рішення приймаються терміном на 12 місяців або календарний рік.

Якщо особи, яким субсидію було призначено за рішенням комісії, не звернуться з відповідною заявою для призначення субсидії на наступний період, їх право на призначення субсидії має бути розглянуто на загальних підставах.

- ▶ На опалювальний період 2014 – 2015 років субсидія була призначена виходячи з фактично проживаючих осіб без рішення комісії. Чи може бути призначена субсидія на наступний період без розгляду на комісії?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Ні, не може, оскільки відповідно до змін, внесених до п. 7 Положення постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2015 № 106, з 1 травня 2015 року у разі коли обсяг споживання води, газу, електроенергії вимірюється індивідуальними засобами обліку, субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично в ньому проживають, на підставі рішень районних, районних у містах Києві і Севастополі держадміністрацій та виконавчих органів міських, районних у містах (у разі їх створення) рад або утворених ними комісій та актів обстеження матеріально-побутових умов сім'ї.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, пункт 7 Положення уточнено наступним чином: «У разі коли кількість фактично проживаючих зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, є меншою, ніж кількість зареєстрованих у такому приміщенні (будинку) осіб, субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично у ньому проживають, на підставі рішення районної, районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради або утвореної ними комісії та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства».

- ▶ За призначенням субсидії звернувся громадянин, у якого будинок не прийнято в експлуатацію. Він не зареєстрований, але особові рахунки відкрито на нього. Чи можна призначити субсидію за рішенням комісії?

Пунктом 6 Положення визначено, що в окремих випадках на підставі рішень районних, районних у містах Києві і Севастополі держадміністрацій та виконавчих органів міських і районних рад або утворених ними комісій та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства субсидія може призначатися індивідуальним забудовникам, будинки яких не прийняті в експлуатацію, але які сплачують вартість одержуваних житлово-комунальних послуг.

- ▶ Чи можна за рішенням комісії призначити субсидію за двома обставинами: виходячи з фактично проживаючих осіб та на понаднормову площу, якщо фактично проживає непрацездатна особа?

Так, можна.

ЗАПИТАННЯ ЩОДО ПРИЗНАЧЕННЯ СУБСИДІЙ НА ПОНАДНОРМОВУ ПЛОЩУ ЖИТЛА

- ▶ Як визначити понаднормову площу житла? Чи є якісь рекомендації?

Рішення щодо того, на скільки збільшити нормативну площу житла, у кожному конкретному випадку виходячи з конкретних обставин приймає комісія, яка розглядає це питання.

- ▶ Чи належить до категорії непрацездатних осіб інвалід III групи, який працює?

З метою визначення права домогосподарств на призначення субсидій на понаднормову площу житла непрацездатними особами слід вважати осіб, які втратили працездатність, а саме: осіб, які досягли встановленого законом пенсійного віку, осіб, які досягли пенсійного віку, що дає право на призначення пенсії на пільгових умовах, та осіб, які визнані інвалідами в установленому порядку, незалежно від факту працевлаштування цих осіб. Непрацездатними також є діти до 18 років.

- ▶ В окремих випадках субсидії можуть призначатися непрацездатним особам, які проживають самі, на понаднормову площу житла. Мається на увазі лише одна непрацездатна особа, чи може бути і домогосподарство, до якого входить кілька непрацездатних осіб?

Якщо домогосподарство складається лише з непрацездатних осіб, які проживають самі (наприклад, двоє інвалідів, два пенсіонери, пенсіонер і неповнолітня дитина тощо), субсидія за їх зверненням може бути призначена за рішенням комісії на понаднормову площу житла.

- ▶ Якщо разом з непрацездатною особою зареєстрована працездатна особа, яка фактично не проживає (за наявності лічильників або знятих платежів), чи можна призначити субсидію на понаднормову площу житла?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Так, можна.

Якщо споживання води, газу, електроенергії вимірюється індивідуальними засобами обліку, комісія може розглянути питання призначення субсидії з двох підстав: відповідно до абзацу третього п. 7 Положення та на понаднормову площу житла.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, пункт 7 Положення уточнено наступним чином: «У разі коли кількість фактично проживаючих зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, є меншою, ніж кількість зареєстрованих у такому приміщенні (будинку) осіб, субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично у ньому проживають, на підставі рішення районної, районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради або утвореної ними комісії та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства».

З урахуванням зазначеної норми комісія також може розглянути питання призначення субсидії з двох підстав.

ЗАПИТАННЯ ЩОДО ПРИЗНАЧЕННЯ СУБСИДІЙ ОРЕНДАРЯМ

► Як має бути оформлений договір оренди житла?

Основні положення, що регулюють правовідносини за договором найму (оренди) житла, встановлені у главі 59 «Найм (оренда) житла» Цивільного кодексу України.

За договором найму (оренди) житла одна сторона – власник житла (наймодавець) передає або зобов'язується передати другій стороні (наймачеві) житло для проживання у ньому на певний строк за плату.

Договір найму житла укладається у письмовій формі.

Частиною першою статті 811 Цивільного кодексу не передбачено обов'язкового нотаріального посвідчення договору найму житла.

Договір найму житла укладається на строк, встановлений договором. Якщо у договорі строк не встановлений, договір вважається укладеним на п'ять років. (стаття 821 Кодексу).

Розмір плати за користування житлом встановлюється у договорі найму житла.

Наймач зобов'язаний самостійно вносити плату за комунальні послуги, якщо інше не встановлено договором найму. Звісно, якщо в договорі зазначено, що наймач не сплачує за житлово-комунальні послуги, субсидія йому не може бути призначена.

У тексті договору найму (оренди) житла обов'язково зазначаються особи, які проживатимуть разом із наймачем. Така вимога не застосовується до договору найму житла, укладеного на строк до одного року (короткостроковий найм). Разом з тим, з метою отримання субсидії наймач житла обов'язково має зазначити у договорі осіб, які проживатимуть разом з ним.

► Чи має право на субсидію орендар, який офіційно винаймає житло, але на нього не відкриті особові рахунки?

Відповідно до п. 6 Положення субсидія призначається особі, яка не зареєстрована, але фактично проживає у житловому приміщенні (будинку) на підставі договору найму (оренди) житла, і на яку відкрито особові рахунки із сплати житлово-комунальних послуг.

- ▶ Як призначати та контролювати цільове використання коштів у разі якщо договір оренди укладено на півроку (або інший термін, менший за рік), а субсидія призначається на рік?

Субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг призначається на 12 місяців. Субсидія для придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива призначається один раз на календарний рік. Інших термінів призначення субсидії чинним Положенням не передбачено.

Громадянин, якому призначено субсидію, зобов'язаний протягом місяця поінформувати структурні підрозділи з питань соціального захисту населення про зміни у складі зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб (орендарі – про осіб, які фактично проживають), їх соціального статусу, зміни у переліку отримуваних житлово-комунальних послуг, умов їх надання, виконавців житлово-комунальних послуг, про купівлю товарів або оплату послуг, передбачених підпунктом 5 пункту 5 Положення, шляхом подання відповідних документів.

Таким чином, орендар, якому призначено субсидію, зобов'язаний повідомити про закінчення або продовження дії договору оренди. У разі якщо дію договору оренди не продовжено, надання субсидії припиняється.

Сума субсидії, перерахованої (виплаченої) надміру внаслідок неповідомлення громадянином про вищезазначені зміни, повертається ним у подвійному розмірі за вимогою органу, що призначив субсидію.

Разом з тим, пунктом 20 Положення визначено, що надання раніше призначеної субсидії припиняється за поданням житлово-

експлуатаційних організацій, житлово-будівельних (житлових) кооперативів, об'єднань співвласників багатоквартирного будинку та організацій, що надають житлово-комунальні послуги, якщо змінився власник особового рахунка. Таке подання є підставою для припинення субсидії і у тому випадку, коли договір оренди не продовжено і особові рахунки знов переведено на власника житла.

ЗАПИТАННЯ ЩОДО ПРИЗНАЧЕННЯ СУБСИДІЇ У ВИПАДКАХ, КОЛИ ДО СКЛАДУ ДОМОГОСПОДАРСТВА ВХОДИТЬ ОСОБА, ЯКА МОБІЛІЗОВАНА НА СЛУЖБУ В АТО

- ▶ Чи прирівнюються мобілізовані у зону АТО до осіб, які проходять військову строкову службу?

Відповідно до ст. 4 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25.03.1992 № 2232-XII строкова військова служба є одним з видів військової служби.

На строкову військову службу призиваються придатні для цього за станом здоров'я громадяни України чоловічої статі, яким до дня відправлення у військові частини виповнилося 18 років, та старші особи, які не досягли 27-річного віку і не мають права на звільнення або відстрочку від призову на строкову військову службу.

Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення проведення мобілізації», який прийнято на засіданні Верховної Ради України 27.03.14 № 1169-VII, військова служба за призовом під час мобілізації визначена як новий окремий вид служби, що дозволяє:

виплачувати громадянам, призваним під час мобілізації, грошове забезпечення в повному обсязі, з урахуванням всіх надбавок та премій, на рівні військовослужбовців контрактної служби (відповідно до посад та військових звань), а не на рівні військовослужбовців строкової служби, як передбачалося раніше;

поширити на них весь комплекс гарантій соціального і правового захисту, встановлених законодавством для військовослужбовців.

Таким чином, строкова військова служба і військова служба за призовом під час мобілізації є різними видами військової служби.

- ▶ Один із зареєстрованих у житловому приміщенні мобілізований на службу в АТО. За наявності засобів обліку він включається до складу сім'ї для призначення субсидії?
- ▶ Чи можна не включати до складу сім'ї по факту непроживання особу, мобілізовану в АТО (є довідка військкомату), за якою зберігається нарахування середньої зарплати?
- ▶ Чи можна призначити субсидію за рішенням комісії на фактично проживаючих осіб, якщо особа з числа зареєстрованих бере участь в АТО?

Можливі варіанти призначення житлової субсидії домогосподарству, у складі якого є особа, мобілізована на військову службу в АТО:

- 1 – субсидія призначається з урахуванням цього військовослужбовця, його доходів та належних йому соціальних нормативів житлово-комунальних послуг;
- 2 – якщо обсяг споживання води, газу, електроенергії вимірюється індивідуальними засобами обліку, субсидія може бути призначена за рішенням комісії на підставі акту обстеження матеріально-побутових умов проживання та довідки військкомату без урахування особи, мобілізованої на військову службу в АТО (п. 7 Положення).

Домогосподарство, у складі якого є особа, мобілізована на військову службу в АТО, при зверненні за субсидією має обрати один із зазначених варіантів.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, вищезгадану норму пункту 7 Положення уточнено наступним чином: «У разі коли кількість фактично проживаючих зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, є меншою, ніж кількість зареєстрованих у такому приміщенні (будинку) осіб, субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, які фактично у ньому проживають, на підставі рішення районної,

районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації та виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради або утвореної ними комісії та актів обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства».

Крім того, відповідно до змін, внесених до п. 8 Положення, до сукупного доходу не враховується грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, які беруть безпосередню участь в антитерористичних операціях.

- ▶ Чи призначається субсидія у випадку коли мобілізована в АТО особа проживає сама?

Так, якщо така особа надішле поштою заяву і декларацію про доходи і витрати.

ЗАПИТАННЯ ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ВРАХУВАННЯ ДОХОДІВ ДО СУКУПНОГО ДО- ХОДУ ДОМОГОСПОДАРСТВА ДЛЯ ПРИЗНАЧЕННЯ СУБСИДІЇ

- ▶ Як декларуються і враховуються доходи, отримані в іноземній валюті?
- ▶ Громадянка Росії має посвідку на постійне проживання в Україні, пенсію отримує в рублях. Як має бути задекларована сума пенсії? За яким курсом переводяться у гривні доходи, отримані в іноземній валюті?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Для декларування і врахування доходів, отриманих в іноземній валюті, слід застосовувати той же порядок, який діяв раніше, а саме: доходи, отримані в іноземній валюті, перераховуються в грошову одиницю, що діє в Україні, за курсом Національного банку України на дату їх отримання, у разі затримки у виплаті доходу – на дату звернення за призначенням соціальної допомоги.

В декларації мають бути вказані суми доходів у національній валюті – гривнях.

З 21 липня 2015 року відповідно до нової форми декларації про доходи і витрати, що затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, громадяни при зверненні за субсидією не декларуватимуть суми отриманих доходів, а лише види та джерела доходів.

Крім того, відповідно до змін, внесених до Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. №475, громадяни надають довідки про доходи у разі зазначення у декларації доходів, інформація про які відсутня у ДФС, Пенсійному фонді України, фондах соціального страхування тощо і відповідно до законодавства не може бути отримана за запитом структурного підрозділу з питань соціального захисту населення у порядку, встановленому Положенням.

► Які саме податки з доходів фізичних осіб не враховуються до сукупного доходу?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Для призначення субсидії сукупний дохід обчислюється виходячи з отриманих особами доходів без урахування податку з доходів фізичних осіб.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до п. 8 Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, для призначення субсидії сукупний дохід обчислюється виходячи з нарахованих особам доходів без урахування податку з доходів фізичних осіб.

Податок на доходи фізичних осіб — загальнодержавний податок, що стягується з доходів фізичних осіб (громадян — резидентів) і нерезидентів, які отримують доходи з джерел їх походження в Україні.

Податковий кодекс України містить окремий розділ (Розділ IV) під назвою «Податок на доходи фізичних осіб» (статті 162–179).

Ставки податку визначено статтею 167 Податкового кодексу. Зокрема, відповідно до частини 167.1 ставка податку становить 15 відсотків бази оподаткування щодо доходів, нарахованих (виплачених, наданих) (крім випадків, визначених у пунктах 167.2 – 167.6 цієї статті) у тому числі, але не виключно у формі заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які нараховуються (виплачуються, надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами, якщо база оподаткування для місячного оподатковуваного доходу не перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року (далі у цьому пункті мінімальна заробітна плата).

Якщо база оподаткування, яка визначена з урахуванням норм пункту 164.6 статті 164 цього розділу щодо доходів, зазначених в абзаці першому цього пункту, в календарному місяці перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, до суми такого перевищення застосовується ставка 20 відсотків.

► Плата за оренду земельного паю включається без податку з доходів фізичних осіб?

► Земельний пай здано в оренду. До доходу враховується нарахована чи виплачена сума орендної плати?

Державна фіскальна служба України роз'яснює (<http://sfs.gov.ua/slujba--yaka-pratsyue-dlya-vas/vidpovidi-na-pitannya-predstavnikiv-ag/print-60396.html>):

Особливості оподаткування доходу від надання нерухомості в оренду (суборенду) майна визначено п.170.1 ст. 170 розділу IV Податкового кодексу України від 2 грудня 2010 року N 2755-VI, із змінами та доповненнями (далі – Кодекс).

Відповідно до п.п. 170.1.1 п. 170.1 ст. 170 Кодексу податковим агентом платника податку – орендодавця щодо його доходу від надання в оренду земельної ділянки сільськогосподарського призначення, земельної частки (паю), майнового паю є орендар. При цьому об'єкт оподаткування визначається виходячи з розміру орендної плати, зазначеної в договорі оренди, але не менше ніж мінімальна сума орендного платежу, встановлена законодавством з питань оренди землі.

Згідно із п.п. 170.1.4 п. 170.1 ст. 170 Кодексу доходи від надання в оренду (суборенду), житловий найм (піднайм) нерухомого майна оподатковуються податковим агентом під час їх виплати за їх рахунок.

Відповідно до ст. 168 Кодексу податковий агент, який нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід на користь платника податку, зобов'язаний утримувати податок із суми такого доходу за його рахунок, використовуючи ставку податку, визначену в статті 167 цього Кодексу (15 відсотків; у разі якщо загальна сума отриманих платником податку у звітному податковому місяці доходів перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року, ставка податку становить 17 відсотків суми перевищення).

При виплаті орендної плати у грошовій формі, податок з доходів фізичних осіб перераховується до бюджету під час виплати оподаткованого доходу єдиним платіжним документом (п.п. 168.1.2 п. 168.1 ст. 168 Кодексу).

При цьому, у підпункті 168.1.5 пункті 168.1 статті 168 Кодексу визначено: якщо оподатковуваний дохід нараховується податковим агентом, але не виплачується (не надається) платнику податку, то податок, який підлягає утриманню з такого нарахованого доходу, підлягає перерахуванню до бюджету податковим агентом у строки, встановлені Кодексом для місячного податкового періоду, тобто не пізніше 30 календарних днів, наступних за місяцем нарахування доходу.

Крім того, з суми орендної плати за земельну ділянку (пай) стягується військовий збір, ставка якого з 01.01.2015 становить 1,5%.

Ураховуючи роз'яснення Державної фіскальної служби, а також те, що згідно з п.8 Положення для призначення субсидії сукупний дохід обчислюється виходячи з отриманих особами доходів без урахування податку з доходів фізичних осіб, до сукупного доходу особи, яка здає в оренду земельну ділянку (пай), включається нарахована сума орендної плати за виключенням податку з доходів фізичних осіб.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до п. 8 Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, для призначення субсидії сукупний дохід обчислюється виходячи з нарахованих особам доходів без урахування податку з доходів фізичних осіб.

- ▶ Чи враховується добровільно задекларовані доходи, що не оподатковуються (аліменти за домовленістю, офіційні аліменти тощо)?
- ▶ В декларацію включаються всі види доходів, чи лише доходи, які підлягають оподаткуванню?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Слід зазначити, що до сукупного доходу для призначення житлової

субсидії враховуються як доходи, які підлягають оподаткуванню, так і доходи, які не оподатковуються.

Для призначення субсидії за новим порядком сукупний дохід обчислюється виходячи з задекларованих доходів осіб, які звернулися за призначенням житлової субсидії.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до п. 8 Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, для призначення субсидії сукупний дохід обчислюється виходячи з нарахованих особам доходів без урахування податку з доходів фізичних осіб, відомості про які надаються структурним підрозділам з питань соціального захисту населення ДФС, Пенсійним фондом України, фондами соціального страхування, вищими навчальними закладами у порядку, визначеному пунктом 13 цього Положення, а також розмірів державної соціальної допомоги, що виплачується структурними підрозділами з питань соціального захисту населення (крім частини допомоги при народженні дитини, виплата якої здійснюється одноразово, частини допомоги при усиновленні дитини, виплата якої здійснюється одноразово, одноразової винагороди жінкам, яким присвоєно почесне звання України "Мати-героїня").

Крім того, для призначення субсидії структурному підрозділу з питань соціального захисту населення подаються довідки про доходи у разі зазначення у декларації інших отриманих доходів, інформація про які відсутня у ДФС, Пенсійному фонді України, фондах соціального страхування тощо і відповідно до законодавства не може бути отримана за запитом структурного підрозділу з питань соціального захисту населення у порядку, встановленому Положенням.

- ▶ Чи включаються до сукупного доходу грошові перекази, які мають систематичний характер (наприклад, щомісячні)?

Грошові перекази, які мають систематичний характер (наприклад, допомога родичів, аліменти за домовленістю тощо), включаються до сукупного доходу.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до п. 13 Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, для призначення субсидії структурному підрозділу з питань соціального захисту населення подаються довідки про доходи у разі зазначення у декларації інших отриманих доходів, інформація про які відсутня у ДФС, Пенсійному фонді України, фондах соціального страхування тощо і відповідно до законодавства не може бути отримана за запитом структурного підрозділу з питань соціального захисту населення у порядку, встановленому цим Положенням.

▶ **Яку суму зарплати включати в дохід працівникам УМВС, яким щомісяця відшкодовується прибутковий податок?**

В дохід працівникам УМВС включається нарахована заробітна плата без урахування податку з доходів фізичних осіб.

▶ **Чи включається до доходу опікуна допомога на дітей, що перебувають під опікою, якщо діти проживають за іншою адресою?**

Відповідно до пункту 6 Положення у разі коли у житлових приміщеннях (будинках) зареєстровані неповнолітні діти, які залишились без батьківської опіки (піклування), субсидія призначається за заявою опікуна (піклувальника) і розраховується виходячи з розміру пенсії у зв'язку з втратою годувальника та інших соціальних виплат, які отримує опікун (піклувальник) на підопічних дітей.

У такому випадку суми пенсії у зв'язку з втратою годувальника та інших соціальних виплат, які отримує опікун (піклувальник) на підопічних дітей, не враховуються до доходу опікуна.

▶ **Чи мають право органи соцзахисту вимагати надання довідок про доходи для підтвердження задекларованих доходів, які неможливо перевірити (отримання пенсії, стипендії за кордоном)?**

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Пунктом 13 Положення визначено, що для призначення субсидії громадянин подає (або надсилає поштою):

- заяву про призначення житлової субсидії та декларацію про доходи і витрати осіб, які звернулися за призначенням житлової субсидії, за встановленими формами;
- довідки про доходи – у випадках, передбачених абзацом третім пункту 12 Положення;
- договір найму (оренди) житла (за наявності).

Для призначення субсидії сукупний дохід обчислюється виходячи з отриманих особами доходів без урахування податку з доходів фізичних осіб, інформацію про які зазначено у декларації про доходи і витрати осіб, які звернулися за призначенням житлової субсидії.

Забороняється вимагати від громадян документи, що не передбачені Положенням.

З 21 липня 2015 року відповідно до змін, внесених до п. 13 Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, у разі зазначення у декларації інших отриманих доходів, інформація про які відсутня у ДФС, Пенсійному фонді України, фондах соціального страхування тощо і відповідно до законодавства не може бути отримана за запитом структурного підрозділу з питань соціального захисту населення у порядку, встановленому Положенням, для призначення субсидії подаються довідки про доходи.

▶ **Чи враховується дохід від земельного паю, який здається в оренду?**

Так, враховується (без податку з доходів фізичних осіб).

▶ **Як обраховувати доходи студентів-контрактників денної форми навчання, які не мають доходів?**

▶ **Як обчислити дохід студента денної форми навчання, який не отримує стипендії або навчається за контрактом і не має інших доходів, а проживає сам у житловому приміщенні?**

Пунктом 12 Положення визначено, що для працездатних осіб (крім осіб, які навчаються за денною формою навчання у за-

гальноосвітніх, вищих навчальних закладах; осіб, призваних на строкову військову службу), середньомісячний дохід яких протягом періоду, за який визначається сукупний дохід, менший від прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на такий період, у розрахунок субсидії за кожний місяць зазначеного періоду включається місячний дохід на рівні прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб у відповідному періоді.

Для громадян, які одержують (одержували) стипендію, і мають право на отримання субсидії, у тому числі на підставі рішень комісій, під час визначення сукупного доходу осіб, зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) (осіб, які фактично проживають), враховуються фактичні розміри стипендій.

Враховуючи зазначене, місячний дохід студента денної форми навчання враховується у його фактичному розмірі.

- ▶ **Якщо особа перебуває на обліку в службі зайнятості без виплати допомоги по безробіттю, чи підвищується її дохід до прожиткового мінімуму?**

Для працездатних осіб (крім осіб, які навчаються за денною формою навчання у загальноосвітніх, вищих навчальних закладах; осіб, призваних на строкову військову службу), середньомісячний дохід яких протягом періоду, за який визначається сукупний дохід, менший від прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на такий період, у розрахунок субсидії за кожний місяць зазначеного періоду включається місячний дохід на рівні прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб у відповідному періоді.

Для громадян, які одержують (одержували) стипендію, соціальні виплати (допомоги при народженні (усиновленні) дитини, до досягнення дитиною трирічного віку, по догляду за інвалідом I групи або особою, яка досягла 80-річного віку, за дитиною-інвалідом віком до 18 років, інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, допомоги по безробіттю, а також компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги і мають право на отримання субсидії, у тому числі на

підставі рішень комісій, під час визначення сукупного доходу осіб, зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) (осіб, які фактично проживають), враховуються фактичні розміри стипендій та соціальних виплат.

Ураховуючи зазначене, якщо особа перебуває на обліку в службі зайнятості без виплати допомоги по безробіттю і не має інших доходів, за кожний місяць періоду, за який визначається сукупний дохід, включається місячний дохід на рівні прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб у відповідному періоді.

- ▶ **Як враховується дохід особи, яка навчається заочно і не працює?**

Для працездатних осіб (крім осіб, які навчаються за денною формою навчання у загальноосвітніх, вищих навчальних закладах; осіб, призваних на строкову військову службу), середньомісячний дохід яких протягом періоду, за який визначається сукупний дохід, менший від прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на такий період, у розрахунок субсидії за кожний місяць зазначеного періоду включається місячний дохід на рівні прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб у відповідному періоді.

- ▶ **Якщо особа проходить строкову військову службу, і доходи її менші за прожитковий мінімум, чи підвищувати до прожиткового мінімуму?**

Якщо особа проходить строкову військову службу, і середньомісячний дохід її менший за прожитковий мінімум, до сукупного доходу враховується фактичний розмір середньомісячного доходу.

- ▶ **Якщо заробітна плата без урахування податку з доходів фізичних осіб становить менше прожиткового мінімуму, чи підвищується середньомісячний дохід до прожиткового мінімуму?**

Якщо дохід працездатної особи складається лише із заробітної плати, розмір якої без урахування податку з доходів

фізичних осіб становить менше прожиткового мінімуму, за кожний місяць періоду, за який визначається сукупний дохід, включається місячний дохід на рівні прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб у відповідному періоді.

► **Якщо неповнолітня особа набула повної цивільної дієздатності і не має доходів, чи підвищується її середньомісячний дохід до розміру прожиткового мінімуму?**

Згідно статті 6 Сімейного кодексу України неповнолітніми є особи, які не досягли вісімнадцяти років.

За загальним правилом, що міститься у ч. 1 ст. 188 Кодексу законів про працю, допускається прийняття на роботу лише тих неповнолітніх осіб, які вже досягли шістнадцяти років. У трудових правовідносинах, відповідно до трудового законодавства, вони прирівнюються у правах до повнолітніх і так само, як повнолітні, зобов'язані чесно і сумлінно працювати, своєчасно і точно виконувати розпорядження роботодавця, додержуватися трудової дисципліни тощо. А от в галузі охорони праці, робочого часу, відпусток та деяких інших умов праці неповнолітні користуються певними пільгами, встановленими законодавством України, — про це прямо зазначено у ст. 187 Кодексу законів про працю.

Разом з тим, при визначенні умов праці неповнолітніх на виробництві повинні враховуватися фізіологічні особливості організму підлітків, який тільки формується. Саме тому в галузі охорони праці, робочого часу, відпусток та деяких інших умов праці їм надаються пільги.

Таким чином, неповнолітні особи (навіть ті, які набули повної цивільної дієздатності) мають обмежену працездатність, обумовлену фізіологічними особливостями їх організму. Ураховуючи зазначене, при обчисленні сукупного доходу для призначення житлових субсидій неповнолітні особи, які набули повної цивільної дієздатності, розглядаються як непрацездатні особи.

► **Як обрахувати дохід особи, яка досягла пенсійного віку, але не отримує пенсію, оскільки згідно із законодавством не має права на її призначення, а також не має інших доходів?**

Особа, яка досягла пенсійного віку, є непрацездатною особою, до неї не може бути застосована норма абзацу першого пункту 12 Положення стосовно врахування місячного доходу на рівні прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб. Тому до сукупного доходу при призначенні субсидії враховуються фактичні розміри доходів осіб, які досягли пенсійного віку і не набули права на пенсію.

► **Як обраховується дохід інтерна-контрактника?**

Відповідно до Положення про спеціалізацію (інтернатуру) випускників вищих медичних і фармацевтичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації медичних факультетів університетів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 вересня 1996 р. N 291, інтернатура є обов'язковою формою післядипломної підготовки випускників всіх факультетів медичних і фармацевтичних вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації медичних факультетів університетів незалежно від підпорядкування та форми власності, після закінчення якої їм присвоюється кваліфікація лікаря (провізора) – спеціаліста певного фаху.

Інтернатура проводиться в очно-заочній формі навчання і поділяється на такі частини:

- очне навчання – на кафедрах медичних (фармацевтичних) вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації медичних факультетів університетів і закладів медичної (фармацевтичної) післядипломної освіти;
- стажування в базових установах і закладах охорони здоров'я, де заробітна плата лікарям (провізорам)- інтернам протягом всього періоду навчання сплачується за рахунок закладів (установ), в які вони зараховані лікарями (провізорами) – інтернами, або закладом (установою), з

яким укладено трудовий договір, у розмірі, встановленому чинним законодавством.

Враховуючи зазначене, за час проходження очної частини навчання дохід інтернів обчислюється як дохід осіб, які навчаються за денною формою навчання у загальноосвітніх, вищих навчальних закладах. За час проходження стажування дохід інтернів обчислюється як дохід інших працездатних осіб.

- ▶ Жінка працює на 0,5 ставки і отримує допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку, при цьому її середньомісячний дохід менший за прожитковий мінімум. Як правильно обрахувати дохід такої особи?

Для громадян, які одержують (одержували) стипендію, соціальні виплати (допомоги при народженні (усиновленні) дитини, до досягнення дитиною трирічного віку, по догляду за інвалідом I групи або особою, яка досягла 80-річного віку, за дитиною-інвалідом віком до 18 років, інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, допомоги по безробіттю, а також компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги і мають право на отримання субсидії, у тому числі на підставі рішень комісій, під час визначення сукупного доходу осіб, зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) (осіб, які фактично проживають), враховуються фактичні розміри стипендій та соціальних виплат.

Ураховуючи зазначену норму Положення, середньомісячний дохід жінки, яка працює на 0,5 ставки і отримує допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку, ураховується у його фактичному розмірі.

- ▶ Якщо у складі домогосподарства є учень (студент) ПТУ, ліцею, коледжу (повнолітній/неповнолітній), який отримує стипендію (або не отримує), як правильно обрахувати його дохід?

Відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту» систему загальної середньої освіти становлять:

- загальноосвітні навчальні заклади всіх типів і форм власності, у тому числі для громадян, які потребують соціальної допомоги та соціальної реабілітації, навчально-виробничі комбінати, позашкільні заклади, науково-методичні установи та органи управління системою загальної середньої освіти, а також професійно-технічні та вищі навчальні заклади I-II рівнів акредитації, що надають повну загальну середню освіту.
- Коледж — вищий навчальний заклад другого рівня акредитації або структурний підрозділ вищого навчального закладу третього або четвертого рівня акредитації.

Таким чином, до сукупного доходу домогосподарства враховується фактичний дохід учня (студента) професійно-технічного навчального закладу, ліцею, коледжу.

- ▶ Чи може громадянин задекларувати доходи від здачі в оренду земельного паю на рівні орендної плати, передбаченої договором оренди, у разі якщо орендар не надає йому відомостей про суму сплаченої орендної плати?

Для періоду з 1 травня до 20 липня 2015 року включно: Так, може. З 21 липня 2015 року відповідно до нової форми декларації про доходи і витрати, що затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, громадяни при зверненні за субсидію не декларуватимуть суми отриманих доходів, а лише види та джерела доходів.

Відповідно до змін, внесених до п. 13 Положення постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 475, для призначення субсидії сукупний дохід обчислюється виходячи з нарахованих особам доходів без урахування податку з доходів фізичних осіб, відомості про які надаються структурним підрозділам з питань соціального захисту населення ДФС, Пенсійним фондом України, фондами соціального страхування, вищими навчальними закладами у порядку, визначеному пунктом 13 цього Положення, а також розмірів державної соціальної допомоги, що виплачується структурними підрозділами з питань

соціального захисту населення (крім частини допомоги при народженні дитини, виплата якої здійснюється одноразово, частини допомоги при усиновленні дитини, виплата якої здійснюється одноразово, одноразової винагороди жінкам, яким присвоєно почесне звання України “Мати-героїня”).

- ▶ Чи включати в дохід вартість майна, отриманого у спадщину?

До сукупного доходу не включається вартість майна, отриманого у спадщину або у подарунок.

- ▶ Чи включається в дохід для призначення житлової субсидії еквівалент наданих пільг, компенсація витрат на оплату житлово-комунальних послуг у зв'язку з підвищенням цін і тарифів та розмір отриманої субсидії?

Ні, не включаються.

ЗАПИТАННЯ ЩОДО ВРАХУВАННЯ ВИТРАТ ДОМОГОСПОДАРСТВ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ЇХ ПРАВА НА ПРИЗНАЧЕННЯ СУБСИДІЇ

- ▶ Якщо домогосподарство здійснило купівлю в кредит, які витрати враховувати – всю суму кредиту чи лише перший внесок?

Якщо домогосподарство здійснило купівлю в кредит, при визначенні його права на субсидію ураховується сума першого внеску.

- ▶ При визначенні права на субсидію враховуються одноразові витрати на суму більше 50 тис. грн.? Чи має право на субсидію сім'я, яка протягом року перед зверненням за субсидією здійснила декілька покупок, кожна на великій сумі, але менші за 50 тис. грн.?

Субсидія не призначається, якщо будь-хто із зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб (осіб, які фактично проживають), яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, протягом 12 місяців перед зверненням за призначенням субсидії (призначенням субсидії без звернення) здійснив купівлю земельної ділянки, квартири (будинку), автомобіля, транспортного засобу (механізму), будівельних матеріалів, інших товарів довгострокового вжитку або оплатив послуги з будівництва, ремонту квартири (будинку) або автомобіля, транспортного засобу (механізму), телефонного (в тому числі мобільного) зв'язку, крім житлово-комунальних послуг у межах соціальної норми житла та соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами та медичних послуг, пов'язаних із забезпеченням життєдіяльності, на суму, яка на дату купівлі (оплати) перевищує 50 тис. гривень.

Таким чином, враховуються одноразові витрати на суму більше 50 тис. гривень.

- ▶ Чи впливає на право на отримання субсидії майно, отримане у спадщину або як подарунок, якщо вартість цього майна перевищує 50 тис. гривень?

Ні, не впливає.

- ▶ Чи обмежується право на субсидію у разі здійснення купівлі на суму більше 50 тис. грн. на умовах кредиту?
- ▶ Чи має право на субсидію сім'я, яка оформила молодіжний кредит, і перший внесок перевищує 50 тис. грн.?

У разі здійснення купівлі товарів, в тому числі житла, на умовах кредиту для визначення права на отримання субсидії розглядається сума першого внеску.

Якщо сума першого внеску при купівлі товарів у кредит перевищує 50 тис. грн., субсидія, як виняток, може бути призначена на підставі рішень районних, районних у містах Києві і Севастополі державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі їх створення) рад або утворених ними комісій. Такі рішення приймаються, виходячи з конкретних обставин, на підставі акта обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства.

ЗАПИТАННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВА НА ПРИЗНАЧЕННЯ СУБСИДІЇ В ОКРЕМИХ КОНКРЕТНИХ ВИПАДКАХ

- ▶ Чи можна призначити субсидію будинкам сімейного типу?

Субсидія домогосподарствам, які є будинками сімейного типу, призначається виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, та отримуваних ними доходів.

- ▶ Чи мають право на субсидію громадяни, які проживають у соціальному житлі?

Відповідно до статті 25 Закону України «Про житловий фонд соціального призначення» від 12 січня 2006 року N 3334-IV наймач жилого приміщення за договором найму соціального житла має право у встановленому порядку отримувати субсидії на житлово-комунальні послуги.

Соціальне житло – житло всіх форм власності (крім соціальних гуртожитків) із житлового фонду соціального призначення, що безоплатно надається громадянам України, які потребують соціального захисту, на підставі договору найму на певний строк.

Договір найму соціального житла укладається між органом місцевого самоврядування або уповноваженим ним органом і наймачем або уповноваженою ним особою.

У договорі найму соціального житла вказуються особи, які проживають разом із наймачем.

Враховуючи зазначене, громадянину, який проживає у соціальному житлі, субсидія на оплату житлово-комунальних послуг може бути призначена як особі, яка не зареєстрована, але фактично проживає у житловому приміщенні (будинку) на підставі договору найму (оренди) житла, якщо на нього відкрито особові рахунки з оплати житлово-комунальних послуг.

- ▶ **Чи має право на призначення субсидії військовослужбовець, який разом із членами сім'ї зареєстрований у військовій частині?**

Субсидія призначається одному з членів домогосподарства, на якого відкрито особовий рахунок за місцем реєстрації, і розраховується виходячи з кількості зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб, яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги.

У випадку, коли військовослужбовець зареєстрований у військовій частині, а фактично проживає і сплачує за житлово-комунальні послуги в іншому житловому приміщенні (без реєстрації), субсидія не може бути призначена. Разом з тим, якщо він проживає у житловому приміщенні на підставі договору найму (оренди) житла, субсидія може бути призначена відповідно до п. 6 Положення.

- ▶ **Чи має право на субсидію особа, яка уклала договір довічного утримання і згідно з договором її утримувач має сплачувати комунальні послуги?**
- ▶ **Чи призначається субсидія (і кому) у такому випадку: зареєстрований власник житла заключив договір довічного утримання з особою, яка не зареєстрована у цьому житлі. Особові рахунки по оплаті послуг відкрито на особу-утримувача.**

За договором довічного утримання (догляду) одна сторона – відчужувач передає у власність другій стороні – набувачеві житловий будинок, квартиру або їх частину, інше нерухоме майно.

Якщо предметом договору є нерухомість, то такий договір підлягає обов'язковій державній реєстрації. Право власності на відчужувану нерухомість переходить до набувача тільки з моменту реєстрації договору.

Отже, якщо за договором довічного утримання у власність набувача передається житлове приміщення, особові рахунки з оплати житлово-комунальних послуг відкриваються на цю

особу. Якщо набувач не зареєстрований у цьому житловому приміщенні, йому не може бути призначена житлова субсидія. Субсидія в такому випадку не може бути призначена і відчужувачу житлового приміщення, оскільки особові рахунки з оплати житлово-комунальних послуг відкриті не на нього.

- ▶ **Чи має право на субсидію заявник, який проживає у відомчій квартирі?**

Відповідно до п.2 Положення право на отримання адресної безготівкової субсидії поширюється на громадян, які проживають у житлових приміщеннях (будинках) житлового фонду незалежно від форм власності – на оплату комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива.

Якщо громадянин зареєстрований у відомчій квартирі, і на нього відкрито особові рахунки на оплату комунальних послуг, йому може бути призначена житлова субсидія.

- ▶ **Чи має право на призначення субсидії особа за місцем тимчасової реєстрації (реєстрації місця перебування)?**

Субсидія призначається одному з членів домогосподарства, на якого відкрито особовий рахунок за місцем реєстрації.

Реєстрація місця проживання чи місця перебування фізичних осіб в Україні регулюється Законом України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» і наказом МВС України від 22.11.2012 № 1077 «Про затвердження Порядку реєстрації місця проживання та місця перебування фізичних осіб в Україні та зразків необхідних для цього документів».

Відповідно до вищезгаданого Закону місце проживання – житло, розташоване на території адміністративно-територіальної одиниці, в якому особа проживає постійно або тимчасово, а місце перебування – адміністративно-територіальна одиниця, на території якої особа проживає строком менше шести місяців на рік.

Згідно з вищезазначеним наказом МВС для реєстрації місця перебування подаються документи, що підтверджують право на перебування в житлі – свідоцтво про право власності, договір найму (піднайму, оренди) або інші документи. За їх відсутності реєстрація місця перебування здійснюється за згодою власника/співвласників житла або їх уповноважених органів, наймача та членів його сім'ї.

Якщо за субсидією звертається тимчасово зареєстрована особа, на яку відкрито особові рахунки з оплати житлово-комунальних послуг, житлова субсидія може бути призначена за адресою місця перебування за умови здійснення контролю за недопущенням призначення житлової субсидії за іншим місцем реєстрації заявника.